ੴ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਹਾਇ ॥

ਬਾਲ ਸਿਖਿਆ

{ਹਿੱਸਾ ਪਹਿਲਾ}

— ਮਾਸਟਰ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ —

Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-library

Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-library has been created with the approval and personal blessings of Sri Satguru Uday Singh Ji. You can easily access the wealth of teaching, learning and research materials on Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-library online, which until now have only been available to a handful of scholars and researchers.

This new Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-library allows school children, students, researchers and armchair scholars anywhere in the world at any time to study and learn from the original documents.

As well as opening access to our historical pieces of world heritage, digitisation ensures the long-term protection and conservation of these fragile treasures. This is a significant milestone in the development of the Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-Library, but it is just a first step on a long road.

Please join with us in this remarkable transformation of the Library. You can share your books, magazines, pamphlets, photos, music, videos etc. This will ensure they are preserved for generations to come. Each item will be fully acknowledged.

To continue this work, we need your help

Your generous contribution and help will ensure that an ever-growing number of the Library's collections are conserved and digitised, and are made available to students, scholars, and readers the world over. The Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-Library collection is growing day by day and some rare and priceless books/magazines/manuscripts and other items have already been digitised.

We would like to thank all the contributors who have kindly provided items from their collections. This is appreciated by us now and many readers in the future.

Contact Details

For further information - please contact

Email: NamdhariElibrary@gmail.com

kirpal singh chana

ਸਤਵੀਂ ਵਾਰ — ੧੦੦੦ ਛਪਿਆ ।

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ :—

ਸਰਬ ਹਿੰਦ ਨਾਮਧਾਰੀ ਦਰਬਾਰ

ਛਾਪਕ :—

ਦਸਤਕਾਰ ਵੀਕਲੀ ਪਰੈਸ

50-ਆਰ, ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਏਰੀਆ ਬੀ,

ਲੁਧਿਆਣਾ-141003.

ਫੂਨ : 31590

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਹਾਏ

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਚਾਨਾ ਸਾਊਥ ਹਾਲ

ਇੰਗਲੈਂਡ ਮਿਡਲ ਸਕਸ (ਯੂ ਕੇ)

ਕੀਮਤ *0-75* ਪੈਸੇ

(ਪੈਂਤੀ ਅੱਖਰ)

ੳ	ਅ	ੲ	ਸ	ਹ
ਕ	ਖ	ਗ	ਘ	ਙ
ਚ	ਛ	ਜ	ਝ	ਞ
ਟ	ਠ	ਡ	ਢ	ਣ
ਤ	ਥ	ਦ	ਧ	ਨ
ਪ	ਫ	ਬ	ਭ	ਮ
ਯ	ਰ	ਲ	ਵ	ੜ
ਸ਼	ਖ਼	ਗ਼	ਜ਼	ਫ਼

ਭੁਲਾਵੇਂ ਅੱਖਰ

ਤ ਡ ਦ ਕ ਨ ਛ ਲ

ਚ ਗ ਬ ਙ ਘ

ਚ ਵ ਗ ਟ ਖ

ਅ ਮ ਸ ਭ ਧ

ਗ ਫ ਥ ੜ ਟ ੳ

ਹ ਰ ਗ ਞ ਯ ਰ ਢ ਪ

* ਮੁਹਾਰਨੀ *

ਅ ਆ ਇ ਈ ਉ ਊ ਏ ਐ ਓ ਔ ਅੰ ਆਂ

ਸ ਸਾ ਸਿ ਸੀ ਸੁ ਸੂ ਸੇ ਸੈ ਸੋ ਸੌ ਸੰ ਸਾਂ

ਹ ਹਾ ਹਿ ਹੀ ਹੁ ਹੂ ਹੇ ਹੈ ਹੋ ਹੌ ਹੰ ਹਾਂ

ਕ ਕਾ ਕਿ ਕੀ ਕੁ ਕੂ ਕੇ ਕੈ ਕੋ ਕੌ ਕੰ ਕਾਂ

ਖ ਖਾ ਖਿ ਖੀ ਖੁ ਖੂ ਖੇ ਖੈ ਖੋ ਖੌ ਖੰ ਖਾਂ

ਗ ਗਾ ਗਿ ਗੀ ਗੁ ਗੂ ਗੇ ਗੈ ਗੋ ਗੌ ਗੰ ਗਾਂ

ਘ ਘਾ ਘਿ ਘੀ ਘੁ ਘੂ ਘੇ ਘੈ ਘੋ ਘੌ ਘੰ ਘਾਂ

ਙ ਙਾ ਙਿ ਙੀ ਙੁ ਙੂ ਙੇ ਙੈ ਙੋ ਙੌ ਙੰ ਙਾਂ

ਚ ਚਾ ਚਿ ਚੀ ਚੁ ਚੂ ਚੇ ਚੈ ਚੋ ਚੌ ਚੰ ਚਾਂ

ਛ ਛਾ ਛਿ ਛੀ ਛੁ ਛੂ ਛੇ ਛੈ ਛੋ ਛੌ ਛੰ ਛਾਂ

ਜ ਜਾ ਜਿ ਜੀ ਜੁ ਜੂ ਜੇ ਜੈ ਜੋ ਜੌ ਜੰ ਜਾਂ

ਝ ਝਾ ਝਿ ਝੀ ਝੁ ਝੂ ਝੇ ਝੈ ਝੋ ਝੌ ਝੰ ਝਾਂ

ਞ ਞਾ ਞਿ ਞੀ ਞੁ ਞੂ ਞੇ ਞੈ ਞੋ ਞੌ ਞੰ ਞਾਂ

ਟ ਟਾ ਟਿ ਟੀ ਟੁ ਟੂ ਟੇ ਟੈ ਟੋ ਟੌ ਟੰ ਟਾਂ

ਠ ਠਾ ਠਿ ਠੀ ਠੁ ਠੂ ਠੇ ਠੈ ਠੋ ਠੌ ਠੰ ਠਾਂ

ਡ ਡਾ ਡਿ ਡੀ ਡੁ ਡੂ ਡੇ ਡੈ ਡੋ ਡੌ ਡੰ ਡਾਂ

ਢ ਢਾ ਢਿ ਢੀ ਢੁ ਢੂ ਢੇ ਢੈ ਢੋ ਢੌ ਢੰ ਢਾਂ

ਣ ਣਾ ਣਿ ਣੀ ਣੁ ਣੂ ਣੇ ਣੈ ਣੋ ਣੌ ਣੰ ਣਾਂ

ਤ ਤਾ ਤਿ ਤੀ ਤੁ ਤੂ ਤੇ ਤੈ ਤੋ ਤੌ ਤੰ ਤਾਂ

ਥ ਥਾ ਥਿ ਥੀ ਥੁ ਥੂ ਬੇ ਥੈ ਥੋ ਥੌ ਥੰ ਥਾਂ

ਦ ਦਾ ਦਿ ਦੀ ਦੁ ਦੂ ਦੇ ਦੈ ਦੋ ਦੌ ਦੰ ਦਾਂ

ਧ ਧਾ ਧਿ ਧੀ ਧੁ ਧੂ ਧੇ ਧੈ ਧੋ ਧੌ ਧੰ ਧਾਂ

ਨ ਨਾ ਨਿ ਨੀ ਨੁ ਨੂ ਨੇ ਨੈ ਨੋ ਨੌ ਨੰ ਨਾਂ

ਪ ਪਾ ਪਿ ਪੀ ਪੁ ਪੂ ਪੇ ਪੈ ਪੋ ਪੌ ਪੰ ਪਾਂ

ਫ ਫਾ ਫਿ ਫੀ ਫੁ ਫੂ ਫੇ ਫੈ ਫੋ ਫੌ ਫੰ ਫਾਂ

ਬ ਬਾ ਬਿ ਬੀ ਬੁ ਬੂ ਬੇ ਥੈ ਬੋ ਬੌ ਬੰ ਬਾਂ

ਭ ਭਾ ਭਿ ਭੀ ਭੁ ਭੂ ਭੇ ਭੈ ਭੋ ਭੌ ਭੰ ਭਾਂ

ਮ ਮਾ ਮਿ ਮੀ ਮੁ ਮੂ ਮੇ ਮੈ ਮੋ ਮੌ ਮੰ ਮਾਂ

ਯ ਯਾ ਯਿ ਯੀ ਯੁ ਯੂ ਯੇ ਯੈ ਯੋ ਯੌ ਯੰ ਯਾਂ

ਰ ਰਾ ਰਿ ਰੀ ਰੁ ਰੂ ਰੇ ਰੈ ਰੋ ਰੌ ਰੰ ਰਾਂ

ਲ ਲਾ ਲਿ ਲੀ ਲੁ ਲੂ ਲੇ ਲੈ ਲੋ ਲੌ ਲੰ ਲਾਂ

ਵ ਵਾ ਵਿ ਵੀ ਵੁ ਵੂ ਵੇ ਵੈ ਵੋ ਵੌ ਵੰ ਵਾਂ

ੜ ੜਾ ੜਿ ੜੀ ੜੁ ੜੂ ੜੇ ੜੈ ੜੋ ੜੌ ੜੰ ੜਾਂ

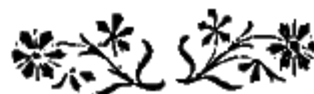
ਸ਼ ਸ਼ਾ ਸ਼ਿ ਸ਼ੀ ਸ਼ੁ ਸ਼ੂ ਸ਼ੇ ਸ਼ੈ ਸ਼ੋ ਸ਼ੌ ਸ਼ੰ ਸ਼ਾਂ

ਖ਼ ਖ਼ਾ ਖ਼ਿ ਖ਼ੀ ਖ਼ੁ ਖ਼ੂ ਖ਼ੇ ਖ਼ੈ ਖ਼ੋ ਖ਼ੌ ਖ਼ੰ ਖਾਂ

ਗ਼ ਗ਼ਾ ਗ਼ਿ ਗ਼ੀ ਗ਼ੁ ਗ਼ੂ ਗ਼ੇ ਗ਼ੈ ਗ਼ੋ ਗ਼ੌ ਗ਼ੰ ਗ਼ਾਂ

ਜ਼ ਜ਼ਾ ਜ਼ਿ ਜ਼ੀ ਜ਼ੁ ਜ਼ੂ ਜ਼ੇ ਜ਼ੈ ਜ਼ੋ ਜ਼ੌ ਜ਼ੰ ਜ਼ਾਂ

ਫ਼ ਫ਼ਾ ਫ਼ਿ ਫ਼ੀ ਫ਼ੁ ਫ਼ੂ ਫ਼ੇ ਫ਼ੈ ਫ਼ੋ ਫ਼ੌ ਫੰ ਫ਼ਾਂ

(ਪਾਠ ੧)

ਰਸ ਹਸ ਨਸ ਬਸ ਜਲ ਘਰ ਕਰ ਛਕ ਹਟ ਹਠ ਫਲ । ਹਲ ਤਨ ਮਨ ਜਲ ਛਕ । ਘਰ ਚਲ । ਬਸ ਕਰ ਚਲ ਹਟ। ਬਸ ਕਰ ।

(ਪਾਟ ੨)

ਰਾਮ ਨਾਮ ਪਾਰ ਮਾਰ ਬਾਲ

ਦਾਲ ਚਾਰ ਪਾਠ ਚਾਲ ਸ਼ਾਮ ਹਾਰ ਨਾਮ ਨਾਮ ਜਪ । ਦਾਲ ਧਰ । ਛਾਲ ਮਾਰ। ਪਾਰ ਜਾਹ । ਬਾਲ ਨਾਲ ਹਸ । ਸਦਾ ਸਚ ਦਸ । ਮਝ ਚਾਰ । ਪਾਠ ਪੜ੍ਹ ।

(ਪਾਠ ੩)

ਬਾਬਾ ਚਾਚਾ ਮਾਮਾ ਦਾਦਾ ਮਾਤਾ ਨਾਨਾ ਮਾਲਾ । ਬਾਬਾ ਆ । ਚਾਚਾ ਜਾਹ । ਮਾਲਾ ਰਖ । ਰਾਮ ਗਾ । ਹਾਸਾ ਨਾ ਕਰ ।

ਆ ਸੰਥਾ ਯਾਦ ਕਰ । ਸਦਾ ਘਟ ਖਾਹ ।

ਸਾਦਾ ਰਹੁ ।

(ਪਾਠ ੪)

ਸਿਖ ਲਿਖ ਗਿਣ ਮਿਲ ਦਿਲ

ਚਿਰ ਸਿਰ ਫਿਰ

ਸਿਖ ਬਣ । ਖਤ ਪੜ੍ਹ । ਦਸ ਗਿਣ ।

ਦਿਲ ਵਿਚ ਗਿਣ । ਮਿਣ ਮਿਣ ਨਾ ਕਰ।

ਸਵਾਲ ਸਾਫ ਕਰ ।

(ਪਾਠ ੫)

ਕਹਿ ਬਹਿ ਲਹਿ ਰਹਿ

ਸੱਚ ਕਹਿ । ਬਾਬਾ ਬਹਿ ਜਾ । ਘਰ ਰਹਿ ।

ਨਾਨਾ ਘਰ ਚਲ । ਮਾਤਾ ਬਹਿ ਜਾ ।

ਹਰਾ ਭਰਾ ਬਾਗ ਤਕ ।

(ਪਾਠ ੬)

ਵੀਰ, ਖੀਰ, ਤੀਰ, ਰੀਸ, ਫੀਸ

ਮਾਮੀ, ਮਾਸੀ, ਭਾਬੀ, ਨਾਨੀ

ਜਪੀ, ਤਪੀ ਹਠੀ, ਸਤੀ ।
ਵੀਰ ਆ । ਖੀਰ ਖਾਹ । ਰੀਸ ਨਾ ਕਰ । ਬੀਬਾ ਘਰ ਜਾ । ਸਾਥੀ ਪਾਸ ਬਹਿ । ਮਾਸੀ ਆ ਦਾਲ ਧਰ । ਜਪੀ ਤਪੀ ਬਣ । ਸਭ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰ ।

(ਪਾਠ ੭)

ਸੁਖ ਦੁਖ ਮੁਲ ਫੁਲ ਗੁਣ ਹੁਣ ਦੁਧ ਗੁੜ
ਗੁਣ ਸਿਖ । ਦੁਧ ਪੀ । ਫੁਲ ਰਖ। ਹੁਣ ਨਾ ਕੁਦ । ਬੀਬਾ ਚੁਪ ਕਰ । ਕਾਕਾ ਗੁੜ ਨਾ ਖਾਹ । ਦੁਖ ਸੁਖ ਇਕ ਜਾਣ ।

(ਪਾਠ ੮)

ਬਹੁ ਕਹੁ ਰਹੁ ਸਹੁ
ਘਰ ਰਹੁ । ਸਚ ਕਹੁ । ਦੁਖ ਸਹੁ । ਮਿਲ ਕਰ ਬਹੁ । ਭਲਾ ਕਰ । ਬੁਰਾ ਨਾ ਕਰ । ਬੀਬਾ ਚੁਪ ਰਹੁ । ਗੁਰ ਮਤ ਸਿਖ ।

ਸ੍ਰੀ ਜੀਵਨ ਨਗਰ ਹੈ। ਉਹ ਫੌਜ ਦਾ ਸਰਦਾਰ ਹੈ। ਕਰਤਾਰ ਸਭ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਭਜ਼ਨ ਕਰੋ । ਮਾਲਾ ਫੇਰੋ ।

(ਪਾਠ ੧੮)

* ਸਾਤੇ ਦੇ ਦਿਨ *

ਵੀਰ ਸ਼ੁਕਰ ਸ਼ਨਿਚਰ ਐਤ ਸੋਮ ਮੰਗਲ ਬੁਧ ਵੀਰਵਾਰ ਦੇ ਦਿਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਅਵਤਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਮਿਲ ਕੇ ਨਮਾਜ਼ ਪੜਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਨਿਚਰ ਨੂੰ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਧੀ ਛੁੱਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਕੰਮ ਬੰਦ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸੋਮਵਾਰ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਦਾ ਦਿਨ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਮੰਗਲਵਾਰ ਵਰਤ ਰਖਦੇ ਹਨ । ਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬੁਧਵਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ ।

(ਪਾਠ੧੯)

† ਗੁਰੂ ਕਾ ਸਿਖ †

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਮਾਂਜਦਾ ਕਿਰਤ ਪ੍ਰਸਾਦ
ਰਖਿਆ ਭਲਾਈ ਫਰਜ਼ ਖੋਟੇ ਪਰਦਾ

ਗੁਰੂ ਕਾ ਸਿੱਖ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਉਠਦਾ ਹੈ । ਜਲ ਲੈ ਕੇ ਜੰਗਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਪੰਜ ਵੇਰ ਹੱਥ ਪੈਰ ਮਾਂਜਦਾ ਹੈ । ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰ ਕੇ ਭੋਜਨ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਸਵੇਰ ਸਾਰ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ ਧਰਮ ਦੀ ਕਿਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਨੰਗੇ ਨੂੰ ਕਪੜਾ ਅਤੇ ਭੁਖੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਾਦਾ ਦੇਂਦਾ ਹੈ । ਆਪਣੀ ਭਲਾਈ ਸਦਾ ਛੁਪਾਂਦਾ ਹੈ । ਗਊ ਗਰੀਬ ਦੀ ਰਖਿਆ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ । ਦੇਸ਼ ਤੇ ਭੀੜ ਬਣੇ ਤਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਵਾਰ ਦੇਂਦਾ ਹੈ । ਦੂਜੇ ਦੇ ਖੋਟੇ ਕਰਮਾਂ ਤੇ ਪਰਦਾ ਪਾਂਦਾ ਹੈ । ਹਰ ਇਕ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਅਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ।

(ਪਾਠ ੨੦)

ਬੀਬੇ ਬਾਲਕ

ਬੀਬੇ ਬਾਲਕ ਸਵੇਰੇ ਉਠਦੇ ਹਨ । ਮਾਤਾ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਦੇ ਹਨ । ਨਹਾ ਕੇ ਪਾਠ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਫਿਰ ਖਾਂਦੇ ਪੀਂਦੇ ਹਨ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਵਿਦਿਆਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਵਿ_ ਦਿਆ ਗੁਰੂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਉਤੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਦੇ ਹਨ । ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਸਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਆਖਦੇ ਹਨ । ਸੱਚ ਬੋਲਦੇ ਹਨ । ਬੁਰੇ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ । ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ।

(ਪਾਠ ੨੧)

ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਨਾਮ

ਵੈਸਾਖ, ਜੇਠ, ਹਾੜ. ਸਾਵਣ, ਭਾਦਰੋਂ, ਅੱਸੂ, ਕੱਤਕ, ਮੱਘਰ, ਪੋਹ, ਮਾਘ ਫ਼ੱਗਣ, ਚੇਤਰ ।

ਵੈਸਾਖ ਵਿਚ ਫਸਲ ਪੱਕਦੀ ਹੈ । ਜੇਠ ਹਾੜ ਗਰਮੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ । ਸਾਵਣ ਭਾਦਰੋਂ ਮੀਂਹ ਪੈਂਦੇ ਹਨ । ਅੱਸੂ ਕੱਤਕ ਦਿਨੇ ਗਰਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਠੰਢ । ਮੱਘਰ. ਪੋਹ ਤੇ ਮਾਘ ਵਿਚ ਠੰਢ ਜੋਰਾਂ ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਫੱਗਣ ਚੇਤ ਬਸੰਤੀ ਰੁੱਤ ਹੈ । ਬਾਲਕੋ ! ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਸਦਾ ਖਿੜੇ ਰਹੋ ।

(ਪਾਠ ੯)

ਊਠ ਝੂਠ ਜੂਠ ਜੂੜਾ ਪੂੜਾ ਕੂੜਾ

ਪੂਰੀ ਚੂਰੀ ਚਾਕੂ ਡਾਕੂ ਲੜਾਕੂ

ਜੂੜਾ ਕਰ । ਦੂਰ ਨਾ ਜਾਹ। ਝੂਠ ਨਾ ਕਹੁ। ਜੂਠਾ ਨਾ ਛੱਡ । ਪੂਰੀ ਨਾ ਖਾਹ । ਊਠ ਨੂੰ ਫੜ । ਲੜਾਕੂ ਨਾ ਬਣ। ਕੂੜਾ ਬਾਹਰ ਸੁਟ। ਬੂਹੀ ਮਝ ਚੋ । ਚਾਕੂ ਨਾ ਰਖ । ਡਾਕੂ ਬੁਰਾ ਹੈ । ਪੂੜਾ ਖਾਹ ।

(ਪਾਠ ੧੦)

ਮੇਲੀ ਬੇਲੀ ਤੇਲੀ ਚਲੇ ਗਲੇ ਪਲੇ

ਮੇਲਾ ਵੇਖ । ਤੇਲ ਮਲ । ਕੇਲਾ ਖਾ। ਬੇਰ ਨਾ ਲਾਹ । ਬੇਲੀ ਨਾਲ ਮੇਲ ਰਖ । ਮੇਲਾ ਵੇਖ ਦੇਰ ਨਾ ਕਰ। ਤੇਲੀ ਕੋਲੋਂ ਤੇਲ ਲਿਆ । ਬੁਰੇ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰ ।

(ਪਾਠ ੧੧)

ਪੈਰ ਵੈਰ ਖੈਰ ਥੈਲਾ ਮੈਲਾ ਜੈਸੀ ਵੈਸੀ

ਪੈਰ ਸਾਫ ਰਖ । ਤੇਰਾ ਥੈਲਾ ਮੈਲਾ ਹੈ ।
ਵੈਰ ਨਾ ਕਰ । ਸੈਰ ਨੂੰ ਜਾਹ । ਸਫ ਤੇ ਬੈਠ
ਕੈਸਾ ਸੋਹਣਾ ਸਮਾਂ ਹੈ । ਸਭ ਨਾਲ ਪਿਆਰ
ਕਰ । ਜੈਸੀ ਕਰਨੀ ਵੈਸੀ ਭਰਨੀ ।

(ਪਾਠ ੧੨)

ਮੋਰ ਚੋਰ ਤੋਰ ਮੋਟੀ ਸੋਟੀ ਖੋਟੀ

ਬੋਲੋ ਤੋਲੋ ਖੋਲੋ ਆਓ ਜਾਓ ਖਾਓ

ਮੋਰ ਪੈਲਾ ਪਾਂਦਾ ਹੈ । ਚੋਰ ਦੇ ਕੋਲ ਨਾ ਬੈਠੋ ।
ਤੋਤਾ ਰਾਮ ਰਾਮ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਸੋਟੀ
ਮੋਟੀ ਹੈ । ਆਓ ਵੀਰ ਜੀ ਬੈਠੋ । ਘਰ ਜਾਓ
ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰੋ । ਪਹਿਲਾਂ
ਤੋਲੋ ਫੇਰ ਬੋਲੋ ।

(ਪਾਠ ੧੩)

ਕੌਣ ਭੌਣ ਧੌਣ ਸੌਣ ਔਖਾ ਸੌਖਾ ਔਲੂ ਦੌਲੂ

ਮੌਜੀ ਫੌਜੀ ਸੌਖੀ

ਉਹ ਕੌਣ ਹੈ ? ਮੇਰਾ ਵੀਰ ਹੈ। ਔਖਾ ਨਾ ਹੋ। ਪੋਥੀ ਸੌਖੀ ਹੈ। ਫੌਜ ਰਾਖੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕੌੜੀ ਬੋਲੀ ਕਦੇ ਨਾ ਬੋਲੋ। ਜਿਹੜਾ ਬੋਲੇ ਕੋੜੀ ਬੋਲੀ ਸਮਝੋ ਮਾਰੇ ਹਿਕਚ ਗੋਲੀ।

(ਪਾਠ ੧੪)

ਚੰਨ ਧੰਨ ਕੰਨ ਗੰਦਾ ਮੰਦਾ ਚੰਗਾ ਲੰਮੇ ਛੰਨੇ ਬੰਨੇ

ਚੰਨ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਧੰਨ ਹਨ। ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਲੰਮੇ ਹਨ। ਛੰਨੇ ਵਿਚ ਦੁਧ ਹੈ। ਚੰਗਾ ਬੋਲਿਆ ਕਰ। ਗੰਦੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ। ਮੰਦਾ ਕੁਤਾ ਖਸਮੇ ਗਾਲ੍ਹ

(ਪਾਠ ੧੫)

ਜਾਂ ਗਾਂ ਜੌਂ ਭੌਂ ਮੀਂਹ ਸ਼ੀਂਹ

ਗਾਂ ਚਰਦੀ ਹੈ। ਮਾਂ ਜੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਮੰਨ ਮੀਂਹ ਵਿਚ ਨਾ ਭੌਂ। ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਸ਼ੀਂਹ

ਬੂਕਦੇ ਹਨ । ਸਵੇਰੇ ਉਠਣ ਨਾਲ ਆਲਸ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬੰਦਗੀ ਨਾਲ ਮਨ ਭੈ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ। ਮੰਦੇ ਪੁਰਸ਼ ਨੀਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।

(ਪਾਠ ੧੬)

ਬਿੱਲੀ ਦਿੱਲੀ ਬੱਚਾ ਕੱਚਾ ਚੱਠੂ ਵੱਟਾ

ਦਿੱਲੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਹੈ। ਬਿੱਲੀ ਬੜੀ ਚਲਾਕ ਹੈ। ਕੱਚਾ ਫਲ ਨਾ ਖਾਹ ਸਿੱਖ ਸੂਰਵੀਰ ਬਣ। ਚੱਠੂ ਵੱਟਾ ਲੈ। ਮੌਤ ਤੋਂ ਨਾ ਡਰ। ਸਵੇਰੇ ਉਠ ਕੇ ਦੌੜ। ਬੱਚਾ ! ਹੋਲੀ ਹੋਲੀ ਜਾਹ ਤੇ ਘਰ ਚ ਕਦੇ ਨਾ ਰੌਲੀ ਪਾ।

(ਪਾਠ ੧੭)

ਹਰਨ ਚਰਨ ਭਜਨ ਨਗਰ ਕਰਤਾਰ

ਸਰਦਾਰ ਅਖਬਾਰ ਸ਼ਲਗਮ

ਹਰਨ ਦੌੜਦਾ ਹੈ। ਚਰਨ ਖੇਡਦਾ ਹੈ। ਭਜਨ ਕਰ ਅਖਬਾਰ ਪੜ੍ਹੋ। ਸ਼ਲਗਮ ਚਾੜ੍ਹੋ। ਇਹ

(ਪਾਠ ੨੨)

— ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ —

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਏ ਜੀ ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜ਼ੀ ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬਾਲਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ।

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ।

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ।

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ।

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ।

ਬੀਬਾ ਬਾਲਕ

ਬੀਬਾ ਬਾਲਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ,
ਉਠ ਕੇ ਨਿਤ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰੇ ।
ਹਥ ਵਿਚ ਫੜਕੇ ਮਾਲਾ,—
ਸਚੇ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਧਰੇ ।
ਆਗਿਆ ਮੰਨੇ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਦੀ,
ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੀ ਆਸ ਕਰੇ ।
'ਹੇ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ! ਵਿਦਿਆ ਬਖਸ਼ੋ'
ਹਰ ਵੇਲੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੇ ।
ਚੋਰੀ, ਨਿੰਦਿਆ, ਬਦੀ, ਬਖੀਲੀ,
ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਲਿਆਵੇ ਨਾ ।
ਜੋ ਬਾਲਕ ਨਾ ਆਗਿਆ ਮੰਨੇ,
ਉਹ ਸਤਿਗੁਰ ਨੂੰ ਭਾਵੇ ਨਾ ।
ਜਿਹੜੇ ਬੱਚੇ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਨਾਲ,
ਆਪਣਾ ਪਾਠ ਪਕਾਂਦੇ ਨੇ ।
ਓਹਨਾਂ ਬੀਬੇ ਬਚਿਆਂ ਪਰ,
ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਖ਼ੁਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ।

—ਹ. ਸ. ਰਸੀਲਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰੀ

੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ
ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਹਾਏ
ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਚਾਨਾਂ
ਇੰਗਲੈਂਡ—ਯੂ: ਕੇ: